Offentliggjort d. 24. marts 2009

Arveafkald på falden arv med afgiftsmæssig virkning – SKM2009.175©

Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen
www.v.dk

Højesteret har ved en dom af 27/1 2009 taget stilling til kravene til et arveafkald efter boafgiftslovens § 5, stk. 4 og fristerne for indgivelse af meddelelse herom, jf. dødsboskiftelovens § 32 og boafgiftslovens § 10.

Afkald på *ventende arv* medfører som udgangspunkt ingen skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser i anledning af arveafkaldet, hverken for afkaldsgiver eller for den, der begunstiges ved arveafkaldet. Arv, der i henhold til afkaldet på ventende arv tilfalder den begunstigede, har ingen skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser for afkaldsgiver. Arven afgiftsberigtiges på baggrund af relationen mellem afdøde og den begunstigede.

Retsstillingen vedrørende *afkald på falden arv* er noget anderledes:

Frem til vedtagelsen af boafgiftsloven i 1995 var det efter fast administrativ praksis muligt inden for visse, snævre grænser at meddele *afkald på falden arv* med afgiftsmæssig virkning. Blandt andet var det et krav for at tillægge et afkald på falden arv afgiftsmæssig virkning, at afkaldet var meddelt, før arvingen havde "befattet sig med dødsboet", ligesom der var ganske snævre grænser for, hvem der som begunstiget kunne modtage arven. Var disse betingelser ikke opfyldt, blev arven afgiftsberigtiget, som var arven tilgået afkaldsgiver. Endvidere blev der udløst gaveafgift eller indkomstskat i anledning af arvens overgang fra afkaldsgiver til den begunstigede ifølge arveafkaldet.

Med boafgiftsloven fra 1995 blev denne administrative praksis lovfæstet i lovens § 5.

Offentliggjort d. 24. marts 2009

Efter § 5, stk. 2 kræves således, at *arveafkaldet meddeles til fordel* for egne livsarvinger, boets øvrige arvinger eller den, der ifølge testamentet ville arve, hvis afkaldsgiver var død før arvelader.

Efter § 5, stk. 4 var det oprindeligt et krav, at afkaldet på falden arv blev givet over for skifteretten, inden arvingerne havde taget stilling til, om de ville overtage afdødes gæld. Som konsekvens af de ændrede regler om privatskiftende arvingers overtagelse af afdødes gældsansvar, der trådte i kraft med dødsboskifteloven i 1997, blev det relevante tidspunkt for arveafkaldets meddelelse udskudt til boets afslutning. Således fremgår nu af § 5, stk. 4, at afkald skal være meddelt over for skifteretten, inden *indlevering* af den endelige boopgørelse, dog senest inden udlodning i et bo påbegyndes.

Efter boafgiftslovens § 10, jf. dødsboskiftelovens § 32, 1. pkt., skal boopgørelsen *indsendes* til Skifteretten inden 3 måneder efter den valgte skæringsdag, dvs. som udgangspunkt senest 15 mdr. efter dødsdagen.

Er disse betingelser ikke opfyldt, skal afkaldsgiver betale afgift uanset afkaldet, og afkaldsmodtager skal betale gaveafgift eller indkomstskat af det modtagne.

I sagen afgjort ved Højesterets dom af 27/1 2009 tog Højesteret stilling til, om et arveafkald på falden arv måtte anses for *rettidigt og behørigt* efter boafgiftslovens § 5, stk. 4.

I den pågældende sag havde afdødes 3 fællesbørn i ægteskabet med længstlevende ægtefælle givet delvist afkald på arv efter førstafdøde, der afgik ved døden den 5/1 2006. Ved en fremsendelsesskrivelse af 3. april 2007 indgav boets repræsentant boopgørelse, der var underskrevet af boets repræsentant i henhold til skiftefuldmagter fra boets arvinger. Skifteretten modtog som følge af helligdagene i påsken boopgørelsen den 10/4 2007, dvs. 15 mdr. og 5 dage efter dødsdagen. Afkaldene fra de 3 fællesbørn var omtalt i boopgørelsen. Skifteretten modtog arveafkaldet fra fællesbørnene den 9/7 2007. Arveafkaldene fra to af fællesbørnene var dateret den 10/4 2007, medens arveafkaldet fra det sidste fællesbarn var dateret den 12/4 2007.

Offentliggjort d. 24. marts 2009

Ved afgiftsberegningen bortså Skifteretten fra de meddelte arveafkald. Skifteretten begrundede denne afgørelse med, dels at boopgørelsen var indleveret i skifteretten den 10. april 2007, og at arvingerne har ikke forinden meddelt særskilt arveafkald, og dels at den underskrevne boopgørelse efter sit indhold ikke kunne træde i stedet for meddelelse om arveafkald.

Skifterettens afgørelse blev indbragt for Vestre Landsret, det stadfæstede Skifterettens afgørelse, men med ændrede præmisser. Landsretten anførte således med henvisning til forarbejderne til § 5, stk. 4, at den tidsmæssige betingelse for at meddele skifteretten oplysning om arveafkald er opfyldt, hvis meddelelsen gives samtidig med indleveringen af endelig boopgørelse, og at det herved må forudsættes, at indleveringen sker inden 3 måneder efter den valgte skæringsdag, jf. dødsboskiftelovens § 32. Da boopgørelsen i den konkrete sag var indleveret efter fristens udløb, var de afgivne arveafkald ikke meddelt skifteretten i overensstemmelse med boafgiftslovens § 5, stk. 4.

Sagen blev indbragt for Højesteret, der ved dommen af 27/1 2009 har stadfæstet afgørelsen, men nu med følgende begrundelse og anvisning på håndtering af disse forhold:

For det første konstaterede Højesteret, at *meddelelse om arveafkald* til skifteretten kan gives *særskilt* eller *i boopgørelsen*. En skriftlig meddelelse skal være underskrevet af den arving, som giver afkald, eller vedlagt dokumentation for den underskrivendes fuldmagt til at repræsentere arvingen i dette forhold. En sædvanlig skiftefuldmagt giver *ikke* fuldmagt til på arvingens vegne at give arveafkald.

Om *fristerne for afkald* på falden arv med afgiftsmæssig virkning anførte Højesteret dernæst, at meddelelse om arveafkald til skifteretten skal ske senest samtidig med indgivelse af boopgørelsen eller udløbet af fristen for indgivelse af boopgørelsen, jf. boafgiftslovens § 5, stk. 4. Det refererede udsagn fra Højesteret kan forstås på flere måder. 2. led i udsagnet ”*eller udløbet af fristen for indgivelse af boopgørelsen*” må dog antages at indeholde en forudsætning om, at der på tidspunktet for meddelelsen af arveafkald ikke er indgivet boopgørelse.

Offentliggjort d. 24. marts 2009

Højesteret konstaterede dernæst i sagen, *at* fristen i den konkrete sag udløb på 3-månedersdagen for skæringsdagen, dvs. den 5. april 2007, jf. dødsboskiftelovens § 32, stk. 1, og *at* det, der efter ordlyden af § 32 skulle foretages inden for fristen var, at boopgørelsen "indsendes" til Skifteretten, jf. tilsvarende boafgiftslovens § 10, stk. 1. På denne baggrund fandt Højesteret, at der *ikke* kunne stilles krav om aflevering på skifterettens kontor inden fristens udløb.

For så vidt angik den konkrete sag bemærkede Højesteret herefter, at boopgørelsen, der var underskrevet i henhold til sædvanlige skiftefuldmagter, indeholdte meddelelse om arveafkaldene. Men meddelelsen var efter Højesterets opfattelse ikke vedlagt fornøden dokumentation for fuldmagt vedrørende arveafkaldene. Selv om boopgørelsen måtte anses for rettidigt indsendt, var behørig meddelelse først sendt til skifteretten med brev af 5. juli 2007. Fristen for meddelelse om arveafkaldene var da sprunget, og arveafkaldene kunne derfor ikke tillægges virkning ved beregningen af boafgift.

Højesterets afgørelse, der i det hele kan tiltrædes, giver en klar anvisning på håndtering af dette i praksis vigtige forhold.

—— o ——

Bodil Christiansen
Advokat (L)

Tommy V. Christiansen
Advokat (H), cand. merc. (R)

Tlf. 70 150 800
Mob. 40 100 800

tommy@v.dk
www.v.dk